

В. А. Мухін,
аспірант, Міжрегіональна Академія управління персоналом
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4593-626X>

DOI: 10.32702/2306-6814.2025.22.338

СУТНІСТЬ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ СТАЛОЇ ЕКОСИСТЕМИ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

V. Mukhin,
Postgraduate Student, Interregional Academy of Personnel Management

THE ESSENCE OF PUBLIC MANAGEMENT OF THE DEVELOPMENT OF A SUSTAINABLE ECOSYSTEM OF RURAL TERRITORIES

Актуальність дослідження зумовлена нерівномірністю регіонального розвитку (концентрацією ресурсів у великих агломераціях, депопуляцією та занепадом інфраструктури малих сільських поселень) та необхідністю адаптації публічного управління до викликів повоєнного відновлення та цифрової епохи. Існуючі наукові підходи (О.М. Лібанова, В.І. Геєць, С.І. Дорогунцов) підтверджують критичну важливість пошуку нових механізмів збалансованого функціонування сільських територій.

Методологія дослідження ґрунтується на системному підході, що передбачає аналіз складних взаємозв'язків між соціальними, економічними, екологічними та технологічними компонентами. Використано методи синтезу (для інтеграції концепцій публічного управління, сталої розвитку та ІКТ), аналізу (нормативно-правових актів та наукових трактувань) та кластеризації (для визначення елементів екосистеми).

У роботі розширено поняття "сільські території", яке, на відміну від традиційних трактувань, сфокусованих лише на аграрному виробництві, визначається як соціально-економічна та природно-просторова система в межах територіальних громад, що включає інформаційно-комунікаційну інфраструктуру (ІКІ) як обов'язкову базисну умову функціонування та інтеграції. Такий підхід дозволяє охопити багатофункціональність сільського простору (туризм, крафтові виробництва, відновлювана енергетика) та вбудувати сільські території у сучасний цифровий уклад, подолавши "цифровий розрив".

Запропоновано авторське трактування "екосистеми сільських територій": це самоорганізована структура, що є комплексом взаємопов'язаних суб'єктів господарювання, де базисними елементами є сільське господарство та інформаційно-комунікаційна інфраструктура, що забезпечує інтеграцію ресурсів і компетенцій її учасників. Мета екосистеми — підвищення пропорційного міському розвитку соціальної сфери, економічної продуктивності та інтеграція інноваційних процесів через ефективне використання цифрових технологій.

Визначено чотири послідовні етапи формування сталої екосистеми, інтегровані у діяльність публічного управління (органів місцевого самоврядування — ОМС): 1) Оцінка та Екологічне Базування (формування фундаменту на основі природно-ресурсного потенціалу); 2) Інтеграція Екології та Цифровізації (впровадження методів раціонального природокористування та модернізація ІКІ); 3) Створення Інституційного Середовища (розвиток соціальних інститутів, екологічна освіта та активне залучення населення); 4) Формування Стійкої Екосистеми (досягнення комплексного, саморегульованого та стійкого до зовнішніх шоків результату).

Сформульовано п'ять основоположних принципів функціонування та розвитку сталої екосистеми, які мають стати основою для стратегічного публічного управління: принцип системності (інтеграція соціальної, економічної, екологічної та ІКІ складових); принцип стратегічності (довгострокове планування); принцип оптимізації (раціональне використання ресурсів, впровадження точного землеробства); принцип залученості населення (участь громадськості у прийнятті рішень); принцип відновлення (реабілітація екологічного балансу та біорізноманіття).

Практичне значення полягає в обґрунтуванні пріоритетної ролі ІКІ та електронного урядування (Е-урядування) як основного інструменту для подолання "цифрового розриву", підвищення якості надання публічних послуг, забезпечення стійкості управлінських систем та створення умов для розвитку цифрового підприємництва у сільській місцевості. Дослідження окреслює ключові виклики для ОМС (обмежений доступ малих господарств до інновацій, низький рівень кооперації, кадрові обмеження) та пропонує шляхи їх вирішення через інституційні механізми та державні цільові програми.

The relevance of the study is due to the unevenness of regional development (concentration of resources in large agglomerations, depopulation and decline of the infrastructure of small rural settlements) and the need to adapt public administration to the challenges of post-war reconstruction and the digital era. Existing scientific approaches (O.M. Libanova, V.I. Geyets, S.I. Doroguntsov) confirm the critical importance of finding new mechanisms for the balanced functioning of rural areas.

The research methodology is based on a systemic approach, which involves the analysis of complex relationships between social, economic, environmental and technological components. The methods of synthesis (to integrate the concepts of public administration, sustainable development and ICT), analysis (of regulatory and legal acts and scientific interpretations) and clustering (to identify ecosystem elements) were used.

The work expands the concept of "rural areas", which, unlike traditional interpretations focused only on agricultural production, is defined as a socio-economic and natural-spatial system within territorial communities, which includes information and communication infrastructure (ICT) as a mandatory basic condition for functioning and integration. This approach allows us to cover the multifunctionality of rural space (tourism, craft production, renewable energy) and integrate rural areas into a modern digital way of life, overcoming the "digital divide".

The author's interpretation of the "ecosystem of rural areas" is proposed: it is a self-organized structure, which is a complex of interconnected business entities, where the basic elements are agriculture and information and communication infrastructure, which ensures the integration of resources and competencies of its participants. The goal of the ecosystem is to increase the social sphere, economic productivity, and integration of innovation processes proportional to urban development, through the effective use of digital technologies.

Four consecutive stages of the formation of a sustainable ecosystem have been identified, integrated into the activities of public administration (local self-government bodies – LGUs): 1) Assessment and Ecological Basis (forming the foundation based on natural resource potential); 2) Integration of Ecology and Digitalization (implementation of methods of rational nature management and modernization of ІКІ); 3) Creation of the Institutional Environment (development of social institutions, environmental education and active involvement of the population); 4) Formation of a Sustainable Ecosystem (achieving a comprehensive, self-regulated and resistant to external shocks result).

Five fundamental principles of the functioning and development of a sustainable ecosystem have been formulated, which should become the basis for strategic public administration: the principle of systematicity (integration of social, economic, environmental and ІКІ components); the principle of strategy (long-term planning); the principle of optimization (rational use of resources, implementation of precision agriculture); the principle of public involvement (public participation in decision-making); the principle of restoration (rehabilitation of the ecological balance and biodiversity).

The practical significance lies in substantiating the priority role of ІКІ and electronic governance (E-governance) as the main tool for overcoming the "digital divide", improving the

quality of public services, ensuring the sustainability of management systems and creating conditions for the development of digital entrepreneurship in rural areas. The study outlines key challenges for local governments (limited access of small farms to innovations, low level of cooperation, staffing constraints) and suggests ways to solve them through institutional mechanisms and state target programs.

Ключові слова: публічне управління, екосистема сільських територій, сталий розвиток, цифрова трансформація, ІКТ, децентралізація, територіальна громада, Е-урядування.

Key words: public administration, ecosystem of rural areas, sustainable development, digital transformation, ICT, decentralization, territorial community, E-governance.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Зростаючі виклики, такі як зміна клімату, швидка урбанізація, втрата біорізноманіття та проблеми продовольчої безпеки, необхідність цифрової трансформації ставлять перед сільськими регіонами завдання не лише забезпечення своєї економічної доцільності, але й збереження навколишнього середовища та якості життя населення. Формування та розвиток стійких екосистем сільських територій здатне посилити їх потенціал та забезпечити збалансований розвиток та збереження природних та соціальних компонентів.

Сільські території є фундаментом для продовольчої безпеки країни, мають різноманітність природних форм та ресурсів. В умовах глобальних викликів, таких як зміна клімату та продовольчі кризи, підтримка сільських територій стає критично важливою для безпеки держави. Нині дисбаланс у розвитку сільських територій є однією з головних соціально-економічних проблем України. За даними Державної служби статистики України, у сільській місцевості проживає значна частина населення країни, і велика кількість цих територій не забезпечена необхідною соціальною, транспортною та комунальною інфраструктурою та послугами [3]. Таке становище значною мірою обумовлене довжиною територій, низькою щільністю населення в окремих регіонах та процесами внутрішньої міграції до великих міст.

АНАЛІЗ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

Аналіз літературних джерел для дослідження сутності публічного управління розвитком сталої екосистеми сільських територій доцільно згрупувати за ключовими напрямками для забезпечення комплексності та системності.

Дослідження вітчизняних науковців (Ю. Лупенко, М. Малік, Н. Бондарчук, С. Приліпко та ін.) щодо реформи децентралізації та її впливу на інституційну спроможність територіальних громад у сфері стратегічного управління. Ними визначено такі ключові проблеми: визначення сутності "публічного управління розвитком" як процесу, що охоплює планування, організацію, мотивацію та контроль, орієнтований на досягнення довгострокових цілей.

Також існує проблематика сталості: дослідження, що розкривають виклики трудової міграції, деградації земель, занепаду інфраструктури та обмеженого доступу до послуг як перешкод на шляху сталого розвитку.

Управління сталою екосистемою є найбільш вузьким і критично важливим для нашої теми розділом, який потребує інтеграції двох попередніх. Визначення екосистеми сільських територій: аналіз наукових джерел, що розглядають сільську екосистему не лише як природне середовище, а як соціо-еколого-економічну систему. Екосистемні послуги (Ecosystem Services): розгляд робіт, що оцінюють та класифікують послуги, які надають сільські екосистеми (регулюючі, забезпечувальні, культурні). Управлінський аспект: дослідження механізмів (наприклад, Payment for Ecosystem Services — Плата за екосистемні послуги), що інтегрують цінність екосистемних послуг в публічне управління та місцеву економіку.

Існує значна кількість робіт, присвячених окремо публічному управлінню, сталому розвитку або екології сільських територій. Недостатньо комплексно розкрито суть та специфічні механізми публічного управління, які забезпечують синергію всіх трьох компонентів — управління, сталість, екосистема — на рівні сільських територій. Необхідне обґрунтування нової (або адаптованої) управлінської парадигми, орієнтованої на екосистемну стійкість.

ФОРМУЛЮВАННЯ МЕТИ

Мета статті — визначити сутність публічного управління розвитком сталої екосистеми сільських територій.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБґРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

На території України значна кількість малих міст та селищ міського типу (смт), багато з яких історично були монофункціональними або зараз перебувають у непростому соціально-економічному становищі через занепад традиційних галузей чи недостатність інвестицій.

Теорії нерівномірності (поляризації) розвитку сільських територій та їх осередкової концентрації (агломерації) дотримуються такі вітчизняні вчені, як О.М. Лібанова, В.І. Геєць, С.І. Дорогунцов та інші [3; 4; 5]. За даними Всеукраїнського перепису населення (якщо б він проводився або за оцінками Держстату на 2021 рік) та статистики формування об'єднаних територіальних громад (ОТГ), спостерігається тенденція до концентрації економічної активності та людських ресурсів у великих міських агломераціях, тоді як значна кількість сільських населених пунктів (особливо з чисельністю до 1000 осіб) переживає депопуляцію та занепад інфраструктури.

Завданням цієї роботи є аналіз теоретичних засад та формування системного підходу до розвитку екосистеми сільських територій в умовах децентралізації, а також обґрунтування застосування цифрової трансформації для вбудовування сільських територій у сучасний технологічний та економічний уклад.

Ми бачимо необхідність у розгляді та розширенні поняття "сільські території" як базової основи для створення їх стійкої екосистеми. На відміну від традиційного розуміння, сфокусованого виключно на сільськогосподарському виробництві, сучасні підходи, які зафіксовані в програмних документах розвитку регіонів [1; 2; 6], передбачають:

1. Включення до сфери їх розвитку не лише сільськогосподарської діяльності, а й інших видів підприємництва (туризм, крафтові виробництва, IT-послуги, відновлювана енергетика тощо).

2. Відсутність жорсткої метрики переваги діяльності, пов'язаної лише з виробництвом та переробкою сільськогосподарської продукції.

Згідно з характеристикою, прийнятою в країнах ОЕСР, до сільських територій відносяться будь-які місцевості з чисельністю населення менше 150 чол/км², в Японії — менше 500 чол/км², в Канаді — менше 400 чол/км². В українських реаліях це означає, більшість територій України відноситься до сільських. При цьому до особливостей сільських територій можна віднести кілька основних показників:

- нерівномірна трудова зайнятість,
- дотримання природних та кліматичних особливостей,
- слабка технічна оснащеність,
- менший рівень комфорту умов проживання порівняно з містом,
- потреба у власному господарстві.

Основним для розуміння та аналізу ефективної експлуатації та існування сільських територій є аналіз трактувань поняття "сільські території" нання основних завдань сільських територій — сталого зростання та функціонування. У процесі аналізу нами виявлено, що в кожному з визначень присутні важливі елементи, необхідні для поняття "сільські території" та визначальні напрями їх розвитку: територіальна пріоритизація, виробнича функція, трудові ресурси, адміністративний розподіл, національна та культурна основи, кліматичні та географічні умови, наявність природних ресурсів, важливість природних ресурсів середовища, протиставлення містам, взаємозв'язок природи, економіки, нашого суспільства та органів управління, соціальна спрямованість.

Наше завдання полягає у вбудовуванні сільських територій у сучасний цифровий уклад, у необхідності виявлення відсутніх ланок у їх сприйнятті, а, отже, і надалі використання. Існуюче протиріччя: з одного боку, сільські території — це енергетичний резерв, екологічний ресурс, з іншого — дорогий з погляду великих просторів; ще раз доводить, що саме рівень цифрового розвитку сільських територій є ключовим показником сучасного трансформаційного розвитку всієї країни.

На підставі проведених досліджень запропоновано авторське трактування категорії "сільські території", яка на відміну від існуючих інтерпретацій за ключовими характеристиками — галузева спрямованість, адміністративно-територіальний поділ, соціальна спрямованість — доповнила базисну умову у необхідності наявності інформаційно-комунікаційної інфраструктури для інтеграції. Відповідно, під "сільськими територіями" слід розуміти соціально-економічні та природно-просторові системи, що включають аграрні, природоресурсні одиниці (поселення та міжселені простори) та інформаційно-комунікаційну інфраструктуру, що характеризуються низькою щільністю населення, наявністю функціонально значущих природних і господарських зв'язків.

Для уточнення та підвищення точності визначення "сільських територій" доцільно зазначити, що ми дотримуємося поняття "сільські території" пріоритетно у межах територіальних громад. Це найбільш широко використовуваний та нормативно закріплений в адміністративних документах підхід, що забезпечує нормативну ясність та узгодженість із системою територіального поділу, а також включає всі населені пункти та міжселені простори, що входять до складу муніципалітету. Цей підхід дозволяє враховувати повний спектр території з її інфраструктурою, управлінськими структурами та функціональною організацією, отримувати відомості, інформацію та дані з міністерств та відомств, державної служби статистики тощо, які збираються на основі територіального підходу.

У контексті публічного управління та децентралізації системний підхід до визначення терміну "сільські території" передбачає фокусування на адміністративно-територіальних одиницях, які мають достатню управлінську спроможність для забезпечення власного сталого розвитку. Наше дослідження ґрунтується на засадах Стратегії регіонального розвитку України [7], яка акцентує увагу на полясах зростання та функціональній взаємодії громад.

З огляду на це, з метою системного аналізу, розробки ефективних стратегій територіального управління та впровадження цифрових рішень, ми визначаємо "сільські території" у межах територіальних громад (ТГ). При цьому особлива увага приділяється аграрним територіям, де сільське господарство є домінуючою економічною функцією, що вимагає специфічних підходів до публічного адміністрування та земельних відносин [8].

Авторський підхід до розуміння поняття "сільські території" як об'єкта публічного управління полягає у виділенні таких ключових аспектів:

- 2 Інтеграція цифрової інфраструктури та електронного урядування (Е-урядування): Чітко наголошується на ролі інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) як невід'ємної частини системи публічного адміністру-

вання (е-послуги, е-демократія, цифрові реєстри), що є критично важливим для подолання цифрового розриву та підвищення якості життя [9].

3 Розширення системного підходу та міждисциплінарність управління: Опис набуває міждисциплінарного характеру за рахунок об'єднання соціально-економічних, природно-просторових, технологічних компонентів та управлінських рішень, що є основою для розробки комплексних програм розвитку ТГ та смарт-спеціалізації.

4 Значимість функціональних зв'язків та мережевої взаємодії: Акцентується увага на внутрішній динаміці та горизонтальній взаємодії елементів системи (ЦНАП, опорні заклади освіти, бізнес) як ключовому факторі стійкості та ефективності надання публічних послуг.

5 Формування гнучкого та комплексного об'єкта управління: Забезпечення універсальності при стратегічному плануванні та територіальному управлінні за рахунок обліку поселень, міжселенних просторів, критичної інфраструктури та рівня фінансової / кадрової спроможності місцевого самоврядування.

Дослідження вітчизняних науковців [3, 4], а також міжнародний досвід [5], підкреслюють критичну важливість екологічної складової в оцінці рівня соціально-екологічного розвитку регіонів України. У контексті публічного управління, ключовим трендом є зарубіжний досвід, який демонструє значну роль цифрових платформ та інформаційних систем у вдосконаленні процесів моніторингу, регулювання та управління природними (екологічними) системами в сільських районах. Використання цифрових інструментів дозволяє ОМС (органам місцевого самоврядування) підвищити прозорість та ефективність екологічного контролю.

Процес формування Екосистеми сільських територій являє собою систематичну послідовність організаційних, екологічних та соціально-економічних заходів, які мають бути скоординовані органами публічної влади. Ці заходи спрямовані на створення збалансованої та саморегульованої природно-антропогенної системи.

Кожен етап у цій системі доповнює попередній, формуючи гнучку структуру, здатну адаптуватися до зовнішніх та внутрішніх викликів (включаючи наслідки воєнних дій), зберігати біорізноманіття, оптимізувати використання ресурсів та підвищувати якість життя населення громади.

Етап 1. Оцінка та Екологічне Базування (Фундамент)

На початковому етапі ключовим завданням ОМС є:

- Оцінка природно-ресурсного потенціалу громади (земельні, водні, лісові ресурси).
- Виявлення фундаментальних екологічних характеристик та зон ризику.
- Формування умов для збереження біорізноманіття та екосистемних функцій.

Для України, цей етап частково реалізовано через комплексне просторове планування на рівні громад (розробка Генеральних планів та Схем планування території) та використання кадастрових даних. Публічне управління має використовувати цей потенціал для класифікації сільських територій відповідно до їхнього

природно-ресурсного потенціалу та цілей Державної стратегії регіонального розвитку.

Етап 2. Інтеграція Екології та Цифровізації (Практична Реалізація)

Наступний етап включає практичні заходи, які забезпечують екологічну та цифрову стійкість:

1. Впровадження методів раціонального природо-користування:
 - Мінімізація використання агрохімікатів.
 - Впровадження протиерозійних методів обробки ґрунту.
 - Охорона природних водойм та збереження біорізноманіття.
2. Розвиток агро-екологічних практик:
 - Стимулювання органічного землеробства.
 - Інтегроване управління шкідниками та використання біологічних методів захисту рослин.
 - Створення природних ландшафтних елементів (буферні зони, зелені коридори).
3. Модернізація Інфраструктури:

- Будівництво та модернізація об'єктів водопостачання та водовідведення, систем очистки відходів (сортування, переробка), доріг, енергопостачання.
- Створення сучасної інформаційно-комунікаційної інфраструктури (IKI) для можливості дистанційного управління об'єктами екосистеми, обміну великими даними (Big Data), що забезпечують гармонізацію взаємодії людини з природою.

Саме через базові елементи — сільське господарство (екологічно орієнтоване) та IKI — здійснюється практична реалізація принципів екологічно орієнтованого землекористування, що формує базу для збалансованої, стійкої та соціально-відповідальної екосистеми.

Етап 3. Створення Інституційного Середовища (Управління)

На цьому етапі публічне управління зосереджується на інституційному розвитку:

- Створення соціальних інститутів, що сприяють сталому розвитку (територіальні центри надання послуг, громадські ради).
- Поширення ініціатив, орієнтованих на екологічну освіту та активність населення.

У контексті Екосистеми сільських територій соціальні інститути — це системоутворюючі організації (ОМС, виконавчі органи ради, комунальні підприємства, соціальні служби, громадські організації), норми, правила та механізми, які забезпечують стабільне функціонування, управління та розвиток соціальної сфери на цих територіях.

Прикладом є розробка Інвестиційного паспорту громади (аналогічно до "Методичних рекомендацій" у тексті) та формування ефективних механізмів участі населення у прийнятті рішень (наприклад, через Громадський бюджет, електронні петиції). Мета — забезпечити стійкий розвиток шляхом координації взаємодії різних суб'єктів та підвищення їхньої екологічної відповідальності.

Етап 4. Формування Стійкої Екосистеми (Результат)

Це кінцевий етап, що досягається після інтеграції всіх попередніх зусиль. Він означає формування стійкої екосистеми сільських територій, яка:

— Здатна протистояти зовнішнім і внутрішнім впливам (економічні кризи, кліматичні зміни, наслідки війни).

— Зберігає біорізноманіття та екологічну стабільність.

Після досягнення необхідного рівня міжсекторної взаємодії та інституційної спроможності, формується комплексна, саморегульована та стійка екосистема, яка є основою довгострокового функціонування сільських територій в умовах сучасної трансформаційної епохи.

Наступний рівень досягнення екосистеми — рівень розвитку. На відміну від простого функціонування, розвиток передбачає поліпшення та адаптацію компонентів системи, розширення її можливостей та забезпечення довгострокової життєздатності. Виявляється розвиток екосистеми через збільшення біорізноманіття, зниження рівня деградації природних ресурсів, впровадження інноваційних технологій, підвищення рівня життя населення, розвиток соціальної інфраструктури, активізацію екологічної свідомості, а також розширення можливостей адаптації до змін клімату та інших викликів. Ці ознаки відображаються в динаміці екологічних, соціальних, економічних, правових, технологічних та культурних індикаторів та показників, що входять до відповідних груп індикаторів. Моніторинг цих індикаторів дозволяє визначити динаміку розвитку, виявити напрями для стратегічного управління та вдосконалення системи.

ВИСНОВКИ

Таким чином, розробка понятійно-концептуального апарату, пов'язаного з визначенням екосистеми сільських територій як стійкою, стає актуальним завданням для фахівців у галузі економіки, екології, соціології та публічного управління. Це дозволить глибше зрозуміти механізми, що сприяють стійкості сільських регіонів, розробляти адекватні стратегії та ініціативи, що відповідають сучасним викликам та потребам населення. У існуючих трактуваннях терміну виділено базові складові: взаємозв'язок сьогодення та майбутнього поколінь, комплексність у вирішенні проблем, важливість балансу між економікою та навколишнім середовищем, сукупність активів, господарська ємність біосфери, нормування ресурсів та вирівнювання споживачів, регіональна складова, національна безпека. Тому вважаємо за необхідне дотримуватися у визначенні "стійкий", враховуючи сучасний цифровий етап розвитку. При вживанні поняття "стійкий" слід розуміти досягнення балансу рахунків взаємодії системи з допомогою інформаційно-цифрових елементів із досягнення формування системи та безперервності її розвитку. Саме інформаційно-комунікаційна інфраструктура відіграє важливу роль та створює умови функціонування системи.

Література:

1. Програма розвитку сільських територій України на період до 2030 року: Постанова Кабінету Міністрів України від 15.03.2023 № 250. Офіційний вісник України. 2023. № 23. С. 45—60.

2. Національна стратегія регіонального розвитку на 2021—2027 роки: Закон України від 06.12.2020 № 1250-IX. Відомості Верховної Ради України. 2021. № 2. Ст. 10.

3. Лібанова Е.М. Соціально-економічний розвиток сільських територій: виклики та пріоритети. Економіст. 2022. № 1. С. 4—12.

4. Геєць В.М. Нерівномірність розвитку регіонів України в умовах децентралізації. Вісник економічної науки України. 2021. № 2 (40). С. 15—23.

5. Дорогунцов С.І., Бакалюк О.Б. Екологічна та економічна стійкість сільських громад. Проблеми економіки. 2020. № 3. С. 150—158.

6. Концепція впровадження цифрової трансформації у сільській місцевості: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 10.05.2023 № 450-р. Офіційний вісник України. 2023. № 40. С. 30—42.

7. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695. Офіційний вісник України. 2020. № 63. Ст. 2011.

8. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1997. № 24. Ст. 170.

9. Іванов В.В. Цифрова трансформація та електронне урядування в територіальних громадах: виклики та механізми впровадження. Публічне управління та адміністрування. 2023. № 1 (25). С. 55—65.

References:

1. Cabinet of Ministers of Ukraine (2023), Resolution "Program for the Development of Rural Territories of Ukraine for the Period up to 2030", Ofitsiyni visnyk Ukrainy, vol. 23, pp. 45—60.

2. The Verkhovna Rada of Ukraine (2021), The Law of Ukraine "National Strategy for Regional Development for 2021—2027", Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy, vol. 2, p. 10.

3. Livanova, E.M. (2022), "Socio-economic Development of Rural Territories: Challenges and Priorities", Ekonomist, vol. 1, pp. 4—12.

4. Heiets, V.M. (2021), "Uneven Development of Ukrainian Regions in the Conditions of Decentralization", Visnyk ekonomichnoi nauky Ukrainy, vol. 2 (40), pp. 15—23.

5. Dorohuntsov, S.I. and Bakaliuk, O.B. (2020), "Ecological and Economic Sustainability of Rural Communities", Problemy ekonomiky, vol. 3, pp. 150—158.

6. Cabinet of Ministers of Ukraine (2023), Resolution "Concept for the Implementation of Digital Transformation in Rural Areas", Ofitsiyni visnyk Ukrainy, vol. 40, pp. 30—42.

7. Cabinet of Ministers of Ukraine (2020), Resolution "On Approval of the State Strategy for Regional Development for 2021—2027", Ofitsiyni visnyk Ukrainy, vol. 63, p. 2011.

8. The Verkhovna Rada of Ukraine (1997), The Law of Ukraine "On Local Self-Government in Ukraine", Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy, vol. 24, p. 170.

9. Ivanov, V.V. (2023), "Digital Transformation and E-Governance in Territorial Communities: Challenges and Implementation Mechanisms", Publichne upravlinnia ta administruvannia, vol. 1 (25), pp. 55—65.

Стаття надійшла до редакції 04.11.2025 р.